

Tin,— *"Hmaran lenbuang va tinrengin a par a tlan,
Chalthang rauthla'n run in hlam sawm a vel ngam
A hraite chawi awih lri nuam ve maw."* [lo ve;

a ti a. Hetah hian chuan a naupai chu a lo hring tawh a, mipa tak a ni a, Chalthanga khan hmu se a tih thu leh a thlarau pawh chuan kan in chu a rawn tlawh ngam tawh awm si lo va, a tihna a ni.

A fa chu a han en hian a khawngaih em em mai a, a lung tichhe zualtu chu a lo ni a, a tahpui a tahpui mai thin a,—

*"A ngur hraichawi tinkim in dawn lo ve,
Chhuahltlang mowia Thangdang thlunglu,
Hawihthen in ban e."*

ti tein a tap thin a ni. A fa a neih chinah hian chuan hna te pawh a thawk duh ta a, puante a sinin kawrte pawh a lo ha duh ta a. Nakinah chuan thing phur turin a va chhuak a, a tlangvalpa lu an tärna Sasaw thingah chuan Thereng hi a lo hräm vang vang mai a, a kal lai chu a ding chawt a, a lungleng chu a tap leh ta a,—

*"Suanglung hmingthang thing Sasua lettepa'n,
Chhunrawl lovin Thangdang rauthla,
Daite'n a awi e,"*

a ti a, a tap hawng leh ta ngawt mai a.

Tin, Chalthanga kha a ruṭapa Lalphunga te thua thah kha a ni a. Tichuan Lalphunga pawh chu rei dam lovin a thi ve ta thuai a. A thih dawn chuan Lalphunga chuan Laltheri chu a chah a, an farnu neih chhun a nih avangin a ngai deuh a ni awm a, "Laltheri kha lo zin teh se, ka thi dawn e" a ti a. Laltheri chuan "Enga mabni makpa te that nge a nih teh reng, thian pawh a thieng reng lo vang, kal pawh ka kal hek lo vang" a ti a, Chu thu chu an va hrilh leh a, chu mi a lo hriat chuan Lalphunga chuan thil tisual tih a inhria a, a inchhir em em mai a, mahse engmah a tih theih tawh si loh va, a chhungteho chu thu-ro a chhiah ta hial a, "Kha thilah khan thil dik lo tak kan lo ti ta a ni a, ka thi dawn ta a ni;— tun hnu zawng kan faten emaw, kan farnuten emaw tlangval ngaiin lo sual mah se, kha-

tiang kha chuan rawn ti ngai suh ang che u," a ti a, a thi ta a ni an ti. Chuta chin chu Sailo lalte pawhin chuti em ema tih chu an sim deuh ni awma sawi a ni.

Tin, Laltheri hian a fapa chu iian thuai thuai se a ti em em mai a, chu chu a pa thattute chung a phuba la atan a duh vang a ni an ti a. A lo len deuhva khawlai leng thei a nih tan vel laite chuan Laltheri chuan, "Taite, lo kal teh, i pa thattute lu i zo ve dawn tawh em?" a ti a, maite hi a chawitir a chawitir thin an ti. A pa thattu tak kha Chhiahhlawh tlangval Pawi a ni a, chuvangin, an khuaa Pawi-ho chu Laltheri fa a lo len tak tak hmam an khua ata chu an päm zo ta vek a ni an ti.

LALTHERI.....Lalchawngpuii (Sailo).

CHHAWNTHANGA.....Darhmingtuala.

CHALTHANGA.....Fawi.

(A tawp ta)

TUALVUNGI LEH ZAWLPALA

Hman lai hian tlangval hmeltha tak mai leh nula hmeltha tak mai hi an innei a, a mipa hming chu Zawlpala a ni a, a hmeichhe hming chu Tualvungi a ni a. An induh em em mai a, rei vak pawh an la innei lo va, luhkapuiah hian an inbrik en a, an chutih lai chu Phunṭiha, yai lalpa zin veivak hian a va hmu a. Tualvungi chu tha a ti ta viau mai a, a han zâwt ta a, "Kha, i nupui nge i farnu?" a han ti a. Zawlpala chuan a chhuan aleiah, "Ka farnu a nih hi," a han ti ta a. Tah chuan Phunṭiha chuan, "A nih leh, ka nei ang a, a manah engzatnge i tih ang?" a ti ta a. Zawlpala chuan nei zo tak taka a rin loh avangin heti hian a ti a: "Sial— Ka ban leh ka thawmmawl kima thlun tur; Thi— Ka thuamban uai tliak; Chem— Ka bang kalh kima thiah tur; Puan— Ka tlangban uai tliak," a ti a. Chutiang chu tlin zova a rin loh avangin a buang lu duama sawiah a inngai a. Mahse, Phunṭiha chuan, "A nih leh ka rawn nei ang e," a ti ta mai a. A tirah pawh chuan "Ka tifiang a nia, ka nupui a ni e," ti leh mai sela tha tur a ni a, mahse a ti si lo va.

Tichuan, Phuntiha chu a hawng a, a va inbuatsaih ta a, na-
sa deuh maiin a khuate nen chuan an lo thawk ta a. Ralkhat hla-
taka an lo kal chu Tualvungi chuan a lo hmu a, a thlaphang a:

*"A saw rala changtui rala,
Changsiat saw zawng rawn kai e;
Tahpuan saw zawng rawn khai e,
A rai e lo ti ang che,
Ka di e, Zawlpala e,"*

a ti a. Zawlpala chuan engmaw ti tiin tawng-thlamuanna nei se
tiin a ngen a ni deuh ber a. Zawlpala lah chuan eng tin mah
tihngaihna / a hre tawh lo emaw ni dawn ni, an lo thleng ta
mai si a. Tualvungi man tur chu an pe ta mawlh mawlh mai si
a, sial lah chu a ban leh a thawmmawl zawng zawngah chuan an
han thlung kim ta fur mai a, chem chu a bangah chuan an han
thiat leh mawlh mawlh a, a bang kalh kim chuan an thiat khat
leh ta a. Puan chu a tlangbanah chuan an han bang an han
bang a, a tawpah chuan tlangban pawh chu a tliak leh ta a.
Tin, thi pawh an thuamban uai bal khawp chu an han bang leh
ta mai a. Zawlpala chuan tisual leh tilaklawh a inti em em mai
a, a hnial ngam tawh si lo va, Tualvungi chu an kalpui ta mai a,
A thlir reng mai a, "Ka va tisual tak em" a ti vawng vawng
mai a, a lung chu a leng em em ta mai a. Tualvungi lah chuan
tan ngaihna a hre si lo va, lungleng tak bawh chuan a kal ta
mai a.

Chutichuan ~~huan~~ rei tak pawh a ral hmain Zawlpala chu a
lunglen tuar lo chu Tualvungi te khaw lamah chuan a zin ta a,
an inah a va thleng a, Tualvungi chuan Zawlpala chu fimkhur
viau turin a hrilh a. Engkim ei tur lam reng reng Phuntiha'n
a hranpaa eitir a tum che chuan ei lauh suh ang che, tiin a
hrilh vek a. Ni khat chu Tualvungi thing phurh hlanin Ba-hem
leh zufang hi Phuntiha chuan Zawlpala chu a lo eitir ta a, chu
chu Tualvungi'n ei loh tur a tih zingah khan a lo sawi hmaih
hlah avangin Zawlpala chuan a lo ei ta mai a ni. Mahse Tual-
vungi thing phur lo haw chuan Zawlpala hnenah "Vawinah eng
nge in ei?" tiin a han zawt a. Ani chuan "Bahem leh zufang"

*Type
XVII*

a ti a. Tualvungi chuan "E hei, engahnge i lo ei kher kher le
aw! in khua i thlen hman leh a tha a ni ang, tlan haw thuai
mai rawh" a ti a, a tlan haw ta vang vang a. A thlen voleh
chuan a pum a na vak mai a, a thi ta nghal a, an phum a, a
thiaichhiahna se lute chu a thlanah chuan an tar teuh mai a.
Nakinah chuan Tualvungi kha va koh tur a ni e, an ti a: Tual-
vungi ko tur chu an zawng ta a. Chakai hi a lo kal a, "Aia,
Tualvungi koh i thiam angem?" an ti a. Ani chuan "Thiam ang"
a ti a, A nih leh engtinngi i tih ang, an han ti a, ani chuan
"Ai, ai, ka ti ang" a ti a, "I thiam nek loh chu" an ti a, an
rap per ta bawm mai a, chuta chin chu a saisirin a kal ta a ni
an ti.

Tin, Choak hi a lo kal leh a. "Aka, Tualvungi koh i thiam
angem?" an ti a, ani chuan "Thiam ang," a ti a. "A nih leh
engtinngi i han tih ang?" an han ti a. Ani chuan, "Ak, ak, ka
ti ang," a ti a. "I thiam niau loh chu," an ti a. ting tui an leih
puata, chuta chin chu Choak hi a dum ta a ni an ti.

Tin, Tlaiberh hi a lo kal leh a, an lo zawt leh a. "Berha,
Tualvungi koh i thiam angem?" an ti leh a; ani chuan "Thiam
ang chu," a ti a. "A nih leh engtinngi i tih ang?" an ti a.
Ani chuan, "Berek, berek, kuai kin lut, ka ti ang," a ti a. "I
thiam hrep loh chu" an ti a, a tai pal tlangah an dawt a, a thi
a, chuvang chuan Tlaiberh hi a dawp a sei ta a ni an ti.

A hnunung berah chuan Vahui hi a lo kal a, 'Huia, nang
Tualvungi koh i thiam ang em?' an ti a. Ani chuan 'Thiam ang
chu' a ti a. 'A nih leh engtinngi i tih ang?' an ti a, ani chuan
'Hui hui e, ka ti te hui hui e, Tuanah Zawlpala a thi e, Tual-
vungin va ral rawh se ka ti hui hui,' a ti ta hlah hlah mai a.
'E! Nang chuan i thiam dawn tak hi,' an ti a, buh leh sain an
hrai puar teuh va, an kaltir ta a.

Tichuan Vahui chu Tualvungi ko tur chuan a kal ta a, a
thlawk ta vang vang a, Tualvungi-te in kiang thingah chuan a
va fu a, Tualvungi chuan sumhmunah puan a lo tah a, a han
hram ta a.